

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בבואור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלגטו מכל ספריו הק'

פרשת וירא תשפ"ג

כלומר, שחזר בתשובה בעודו בתקופתו, לא עד שהזקין, שזו היא התשובה המעלה (ע"ז י"ט.), וזהו כחם היום, בעוד חמו בו: (פיתוחי חותם פרשת וירא)

מעלת הכנסת אורחים

ויאמר ה' אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר וגו' (בראשית יח ג). גמרא דשבת דף קכ"ז (ע"א) וזה לשונו: אמר רב יהודה אמר רב, גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה, דכתיב ויאמר ה' אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר וכו'.

קושיות על הלימוד מאברהם אבינו

מקשים העולם, ממאי מוכח מהכא דגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה, דלמא שניהם שוים. עוד יש לדקדק, דלמא לעולם אימא לך דהקבלת פני שכינה עדיף, ושאיני הכא דרין אברהם אחר האורחים והניח הקדוש ברוך הוא, משום דפיס ליה שיימתין לו עד שיכניס האורחים, ורצה אברהם לקים שתי מצוות, הקבלת פני שכינה והכנסת אורחים, אבל אלולי לא המתין הקדוש ברוך הוא לאברהם, לא היה אברהם מניחו ומכניס האורחים:

הלימוד הוא ממה שנתעכב אברהם בעשיית הסעודה

ונראה לעניות דעתי לישב, דהא ודאי אפשר דלא נסתלק הקדוש ברוך הוא בזאת הראיה, עד שאמר לאברהם מעשה סדום האמור אחר הלוי אברהם לאורחים, ואם כן אמר מעתה השכינה המתינה לאברהם עד שהכניס האורחים, ולקח הבקר, והכין להם סעודה, והאכילם והשקם, ועל כרחו צריכים לפרש כן, דהרי שום אמירה או שום דבור או שום הפסקה לא יש בין הכנסת אורחים להא דמעשה סדום, כמו שפרש הרב אליהו מזרחי זכרוננו לברכה. וכיון דהכי הוא, אם כן קשה על אברהם אבינו, כיון שרץ אחר האורחים והכניסם, היה לו לצוות בני ביתו לטפל בעשיית סעודתם, וברוחא דביני ביני ילך הוא ויקביל פני שכינה, וכשתעלה הסעודה יחזר לשמש האורחים, אלא ודאי מדלא עשה כן, והמתין לו הקדוש ברוך הוא לכל העכבה הזאת, מכאן מוכח שגדול טפול האורחים יותר מהקבלת פני שכינה:

מברר מדוע אי אפשר לומר שגם על העכבה פייס

להקב"ה

ואין סברא לומר דעל הכל פייס אברהם להקדוש ברוך הוא, דהיינו שיימתין לו עד שיכניס האורחים ויתקן להם סעודה ויאכלו וישתו, ואחר כך יחזר ויקבל פני שכינה, דבשלמא על הכנסה שרץ לפייסו כדי שלא ילכו האורחים לדרךם, אבל מדהכניסם וברר להם שעל הסעודה הכניסם, ואמר לו בפייהם 'כן תעשה כאשר דברתי' (פסוק ה) בודאי שוב לא יצאו עד שיתקן להם הסעודה, והיה לו להקביל פני השכינה ברוחא דביני ביני, אלא ודאי מדעסק הוא

תשובה בימי הנעורים

וירא אליו ה' באלני ממרא, והוא ישב פתח האהל וגו'. וישא עיניו וירא וגו'. ויאמר וגו'. יקח נא מעט וגו'. ואקחה פת לחם וגו'. וימהר אברהם וגו'. ויקח חמאה וחלב וגו' (בראשית יח א-ח). אפשר לרמז הפסוקים האלו בדרך רמז בהקדים מה שאמר רבותינו זכרונם לברכה (ספר הליקוטין תהלים נ טז), דכשאדם חוטא כל המצוות והתורה שעשה, הסטרא אחרא לוקחת אותם, וגם הנפש והרוח והנשמה שיש בו מסתלקים ממנו, וכשחוזר בתשובה חוזרים לו. וגם השכינה אינה משגחת בו כשחוטא, וכשחוזר בתשובה השכינה משגחת בו להטיב אליו, וכל המצוות והתורה שלקחה הסטרא אחרא חוזרים אליו:

כל חלק בתורה נמשל לדבר אחר

והנה התורה נקראת מים, ונקראת פת, ונקראת יין וחלב ודבש. ואפשר לומר, דהתורה נחלקת לארבעה, פשט רמז דרוש סוד. כנגד הפשט נקראת מים, כנגד הרמז נקראת לחם, כנגד הדרוש נקראת בשר וחמאה (עירובין כא, ברכות סג, ב) כנגד הסוד נקראת יין וחלב ודבש:

על ידי התשובה חוזרות אליו המצוות שהיו בסטרא

אחרא

והנה סמוך לזה בסוף הפרשה אמר (לעיל יז כז) וְכָל אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ יָלִיד בֵּית וּמְקַנֵּת כֶּסֶף מֵאֵת בֶּן נָכַר נִמְלוּ אִתּוֹ. בא לרמז על מי שחזר בתשובה, שמה שלקחה הסטרא אחרא חוזר אליו. והנה מצינו שהעושה מצוה נברא ממנה מלאך אחד. והנה גם כן יש מצוות שעושה אדם בגופו, כגון תורה ותפלה, ויש שעושה אותם על ידי מעשה, כגון מצוות הצדקה וכיוצא, ומכלם נבראים מלאכים, וכשחוטא לוקחת הכל הסטרא אחרא, וכשחוזר בתשובה פראי הכל חוזר לו כבתחלה. וזה שאמר וְכָל אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ, הם המלאכים שנגברו על ידי מעשיו הטובים. ויליד בית, שנעשו על ידי גופו כגון תורה ותפלה. וזמקנת כסף, שנעשו על ידי צדקה וגמילות חסדים. וכיון שחטא נטמעו בסטרא אחרא, השתא שחזר בתשובה, כיון שהוא מל ונטהר, כך המלאכים שנעשו על ידי מצותיו ולקחה הסטרא אחרא עכשו נטלו מסטרא אחרא ונמולו ונטהרו עמו וחזרו אליו. וזהו 'מאת בן נכר נמלו אתו', כלומר 'מאת בן נכר' שהוא הסטרא אחרא שנטמעו בה, השתא נמלו אתו ונטהרו וחזרו אליו:

וגם השכינה חוזרת להשגיח עליו

וכשחזר בתשובה וחזרו אליו המלאכים, אז וירא אליו ה', השכינה משגחת בו ומטיבה אליו. באלני, דהיינו שנתגבר על יצרו וחזר בתשובה, מלשון 'וחסן הוא כאלונים' (עמוס ב ט). ממרא, היא משמעה 'מום ראה', וגימטריא 'רפא', לומר שכיון שהיה חוטא היה מום בו, עכשו נתרפא המום. והוא ישב פתח האהל, פרוש, כיון שחזר בתשובה, יושב כי אם בפתחי אהלה של תורה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. כחם היום,

אותם מסייעתו. והמצטרע לידע כונת התפלות על אמתתם כדי שתהיה תפלתו שלמה לפני אדון הכל, האבות מליצים עליו זכות ומבקשים עליו רחמים מלפני הקדוש ברוך הוא שיפתח לו שערי חכמה לדעת ולהבין פנימיות הדבר על אמתתו:

וזהו שאמר **מזקנים**, שהם אברהם יצחק ויעקב עליהם השלום, **אתבונן**, תבוא לי בינה לדעת סודות התורה. והטעם, **כי פקודיך נצרתי**, דהינו, **פקודיך** שהם התפלות, שמרתי אותם שמירה מעלה. וכיון שהאבות הם שתקנו התפלות, מאחר שאני שומרם, זכותם היא מסייעת לי והם יבקשו עלי רחמים שתקבל תפלתי ואשיג מה שאני מבקש:

(אלף בינה קיט אות מ)

תפילה לקבלת התפילה

כמה ימי עבדך מתי תעשה בודפי משפט (תהלים קיט פד). בזה רצה לומר, דהמונעו מן הטובה שהוא מבקש הם המקטרגים הרודפים אחריו ומקטרגים עליו שלא תתמלא שאלתו. דמצד ה' יתברך הוא רחמן מלא רחמים, ודרכו להיטיב עם בריותיו, ובפרט למבקש מלפניו יראה וחכמה דפותח לו שער ומקבל תפלתו, והעכוב בא מצד המקטרגים, כמו שאמר רבותינו ז"ל (ברכות ז.) 'מי מעכב, שאור שבעסה מעכב'. ועכשו בא לומר, דגלאה להתפלל ולצפות ועד מתי יתארך הדבר, כי אין השנים של אדם ארכים כל כך, ועוד, מי יאמין בחייו, ואם לא עכשו תקבל תפלתו, אימתי יזה פגנתו, אמר, ידעתי שכל מה שאני מתפלל ומתחנן לפניך שתקבל שאלתי ועדין לא קבלת אותה, אין העכוב מצדך חס ושלום, שאתה רחמן מלא רחמים וימינך פשוטה לקבל שבים מיד ולא לתור, אבל שאור שבעסה מעכב, ובדך פח ונגורה להדיחם ולהטרידם מעלי. וימי קצרים, כמו שכתוב (איוב יד א) 'אדם ילוד אשה קצר ימים ושבע רגז וכו', ומתי תדחם מעלי:

יבקש להכרית המקטרגים כדי שתתקבל בקשתו להשגת התורה

וזהו שאמר **כמה ימי עבדך**, דהינו, הלא ימי קצרים, ומתי תעשה בודפי משפט, הם המקטרגים עלי. ובדך לעשות בהם משפט ולדחותם מעלי, ועל זה אני מתפלל ומתחנן לפניך שתעשה משפט בהם ותטרידם מעלי כדי שתעשה שאלתי:

(אלף בינה, תהלים קיט אות כ)

בעצמו בטפול סעודתם, והספים הקדוש ברוך הוא על ידו ולא נסתלק, שמע מינה דגדול טפול האורחים יותר מקבלת פני שכינה. ודו"ק:

(לבונה זכה פרשת וירא)

זריזות בתפילת שחרית

ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רץ וטוב ויתן אל הנער וימחר לעשות אתו (בראשית יח ז). זה רומז לתפלה, שהיה אברהם אבינו עליו השלום רץ לתפלה. ובקר אותיות 'בקר', דאברהם אבינו עליו השלום הוא תקן תפלת שחרית, ובכל בקר ובקר היה רץ לקים התפלה. והיה מקים תפלה בלחש ובחזרה עם הגרים שהיה מגיר. וזהו שאמר **בן בקר** עם הכולל גימטריא 'זה הלחש', רף גימטריא 'חזרה', וטוב, כלומר זהו הטוב בעיני השם:

(מחשוף הלבן פרשת וירא)

תפילת הצדיק לא הולכת ריקם

ונראה לפי עניית דעתי, דנדאי אין הקדוש ברוך הוא מוציא דבר לבטלה, ואין הצדיקים מבקשים רחמים וחוזרים ריקנים בלא כלום, והקדוש ברוך הוא צפה והביט דעתיד לצאת מלוט ומבגותיו שתי פרדות טובות, רות המואביה ונעמה העמונית, ולוט אין בידו זכות לנצל, אמר הקדוש ברוך הוא, אני מגלה לאברהם מעשה סדום, והוא יתפלל ויבקש רחמים, ותפלתו ובקשתו תועיל מיהא להציל את לוט. וזה רמז במה שאמר לו לבסוף (פסוק לב) 'לא אשחית בעבור העשרה', דמצינו דרות שיצתה מלוט היא השלימה החשבון של עשרה צדיקים זה אחר זה בעשרה דורות מפרץ עד דוד. וזהו שרמז לו הקדוש ברוך הוא 'לא אשחית בעבור העשרה', דהינו תפלתך הועילה שלא אשחית ללוט 'בעבור העשרה', דהינו העשרה דורות של צדיקים שעתידים להשתלם על ידו. וזהו אמרו נמי 'העשרה בה"א הידועה, לרמז על תשלום חשבון הצדיקים, 'העשרה' הידועים שהשלמו על ידי לוט:

(פיתוחי חותם פרשת וירא)

כח האבות בתפילה, שנתקנה על ידם

מזקנים אתבונן כי פקודיך נצרתי (תהלים קיט ק). כאן בא לומר דיש לו הופעה אחרת מאבות העולם עליהם השלום. וסבת ההופעה היא, דמצינו תפלות אבות תקננו (ברכות כו.), והזהיר לשמר התפלות בעתם, בהכרח זכות אבות שתקנו

חידה שבועית: מה מרמז בזה שהתורה נקראת מים, ונקראת פת, ונקראת יין וחלב ודבש?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת פינחס:

ה' יהודה א. ל. שטיצברג מבני ברק.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן 'האביר יעקב' ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

